

01.06.2011 року № 869.URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/869-2011-p> (дата звернення: 20.03.2020).

2. Тарасюк А.В., Ліскова Г.А. Стан, проблеми та перспективи розвитку підприємств комунальної сфери в Україні. *Вісник ХНТУ*.2019. №3 (70).С. 245 – 251.

3. Яковенко Р.В. Як підняття тарифів гальмує економіку: вісник «День» №83, 2019. URL:<http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/8886>(дата звернення: 20.03.2020).

4. Головчак Г.В., Юрченко О.Б. Обліково-аналітичне забезпечення тарифної політики на ринку житлово-комунальних послуг України.*Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2019. № 38-2.С. 119 –126.

Садовник Петро Степанович
студент 1 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Петрушка О.В.

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДЯН ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СОЦІАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Соціальне забезпечення є складовою соціальної політики держави і одночасно вважається невід’ємним компонентом системи соціального захисту і соціальної роботи зокрема. Так одним з головним показником рівня розвитку країни є забезпечення соціальним захистом усіх верств населення через застосування ефективної соціальної політики, а формою її реалізації виступає ефективний та якісний процес фінансування соціальної сфери, що в свою чергу забезпечить належний розвиток як суспільства так і економіки в цілому.

Стаття 1 Конституції проголошує Україну демократичною, соціальною правовою державою [1]. Ця конституційна норма виступає фундаментальним принципом, що завдає вектор суспільного розвитку. Світовий досвід свідчить про те, що конституційно проголошують себе соціальними ті держави, які не тільки зобов'язуються гармонізувати інтереси особистостей, соціальних груп і всього суспільства, виключити їх антагоністичне протиставлення та підкорення одне одному, а й

проявляють політичну волю щодо послідовного втілення в життя цих зобов'язань. Зважаючи на вище сказане, доцільно розглянути соціальну функцію держави через призму функціонування соціальної держави, а відтак її єдиним джерелом фінансування виступають бюджети різних рівнів.

В Україні схвалено Концепцію соціальної держави, яка передбачає закріплене в конкретних механізмах реалізації системне визначення найважливіших цілей, принципів, пріоритетів держави щодо забезпечення суспільного прогресу. Запорукою її реалізації виступають: консолідованість суспільства та виваженість практично-політичних дій органів державної влади, громадських та суспільних об'єднань, високорозвинений економічний потенціал держави, внутрішньополітична стабільність. Розвиток соціальної держави значною мірою зумовлюється також моральними чинниками.

Головним атрибутом соціальної держави є реальна відсутність бідних, а не декларативне проголошення допомоги соціально уразливим верствам. При цьому добробут забезпечується не тільки і не стільки перерозподілом власності одних на користь інших, а головним чином стимулюванням і забезпеченням активної та ініціативної діяльності всіх громадян [2, с. 20].

Як соціально економічна категорія соціальне забезпечення є відносинами щодо перерозподілу національного доходу з метою забезпечення встановлених соціальних стандартів життя для кожної людини в умовах дії соціальних ризиків.

Згідно зі ст. 46 Конституції України: «Громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх в разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, в також у старості». В цій же статті визначається мінімальний рівень такого забезпечення: «Пенсії та інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму встановленого законом» [1].

У науковій літературі можна зустріти різні визначення «соціальне забезпечення». Так, фахівці в галузі права соціального забезпечення, наприклад П.В. Галаганов його трактує так: «Соціальне забезпечення – це одна із способів розподілу частини валового внутрішнього продукту

шляхом надання громадянам матеріальних благ з метою вирівнювання їхніх особистих доходів у випадках настання соціальних ризиків за рахунок коштів цільових фінансових джерел в обсязі та на умовах, суворо нормованих суспільством, державою, для підтримки їх повноцінного соціального статусу [3, с. 212].

На думку В.В. Зубенко та І.В. Самчинської, «державне соціальне забезпечення – це гарантована система матеріального забезпечення громадян (у грошовій і (або) в натуральній формі) після досягнення певного віку, у разі інвалідності, втрати годувальника, тимчасової непрацездатності, виховання дітей, втрати трудового заробітку та доходу і в інших випадках спеціально обумовлених законом, а також охорони здоров'я і здійснюється за рахунок спеціально створених позабюджетних фондів обов'язкового соціального страхування, які формуються за рахунок страхових внесків (єдиного соціального податку) та асигнувань з державного бюджету уповноваженими органами в порядку, встановленому законодавством)» [4, с. 41 – 43].

С.В. Калашников вважає, що соціальне забезпечення це система суспільних відносин, що складаються між громадянами та органами держави, місцевого самоврядування, організаціями з приводу надання громадянам за рахунок спеціальних фондів медичної допомоги пенсій, допомог та інших видів забезпечення при настанні життєвих обставин, що тягнуть за собою втрати або зниження доходу, підвищені витрат, малозабезпеченість, бідність [5, с. 42].

Ці визначення містять сутнісні ознаки явища соціального забезпечення і відображають його особливості. Найбільш важливі з них: соціальне забезпечення здійснюється державою з цільових, спеціальних фондів, а також фондів обов'язкового соціального страхування. Воно спрямоване на вирівнювання доходів громадян, підтримання їх повноцінного соціального статусу у встановлених законом випадках: втрати або зниження доходів, старості, інвалідності, тимчасової непрацездатності, втрати годувальника тощо.

Структурно соціальне забезпечення включає в себе, у відповідності з цими законами, такі організаційно-правові форми, як соціальне забезпечення в порядку обов'язкового соціального страхування і за рахунок асигнувань з державного бюджету. Отже, соціальне забезпечення можна визначити як систему державних і суспільних заходів із

матеріального забезпечення громадян на випадок старості, інвалідності, хвороби, в разі втрати годувальника та в інших установлених законодавством випадках.

Таким чином, соціальна функція держави передбачає забезпечення на державному рівні соціальних благ і послуг населенню, а також обов'язковість соціального захисту і соціального забезпечення найбільш уразливих верств населення, визначення рівня соціальних стандартів та соціальних гарантій; проведення соціальної політики в державі з метою сприяння зайнятості населення, підвищення його добробуту, рівність доступу кожного громадянина до інтелектуального і духовного розвитку та збереження здоров'я.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 01.04.2020).

2. Сидор І.П. Бюджетне забезпечення соціальної функції держави. *Світ фінансів*. 2013. № 3. С. 19 – 29.

3. Галаганов В.П. Право соціального забезпечення. Учебник. М.: Изд. Центр «Академия», 2014 р. 416 с.

4. Зубенко В.В., Самчинська І.В., Рудик А.Ю. Бюджетний моніторинг. ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи ЗМФІ-П) впровадження», USAID. 2015. 72 с.

5. Калашников С.В. Теоретичні аспекти формування соціальної сфери в сучасних економічних умовах. *Ефективна економіка*. 2016. № 1. С. 41 – 47.

Сахань Альона Андріївна

студентка 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Петрушка О.В.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ